

1, 7, 9 Borká Christ, Arthaldea. Ohoin eta gaichtagun cein. 2, 11 Artzaina. 12 Mercenari
16, 27 Christen ardiac. 19 Disensione Christen causag. 24 Jesus interrogatu, Christ
Penz. 26 Tuduec ez sinbesten: 31 eta Christ lapidatu nahi. 35 Jainco cein,
deitzen Scripturan. 41 Arhitzee Christ baitan sinbesten.

- 1 Eziaz egiaz erraiten draucuet, borkatic ardién arthequirá sartzén
eztena, baina da igaiten beretarie, hura ohoin da eta gaichtagun.
- 2 Baina borkatic sartzé dena, da ardié artzaina.
- 3 Huri borkalcaínac ireguten drauca, eta ardié haren roza enentén
duté: eta bere ardiac pitzen ditu cein bere icenez, eta oramaiten
ditu camporat.
- 4 Eta bere ardiac idogui dituenan, haren artzinean ioaiten da: eta
ardiac huri iarraiguten caifca, eeen eazutzen duté haren roza.
- 5 Eta arrotz bati etzaisca iarraiguren, baina ihes eguinen draucate: ceren
ezpaitute eazutzen arrotzén roza.
- 6 Comparatione haur erran cieren Jesusec: baina hec etzecaté eazut cer
cen haiz erraiten ceranena.
- 7 Erran cieren bada berriy Jesusec, Eziaz egiaz erraiten draucuet, eeen
ni naicela ardién borká.
- 8 Guisac combat-ere ene artzinean ethorri baiterade ohoin tirade eta
gaichtagun: baina ardié ezthuzte hec encun vkan.
- 9 Ni naiz borká, nitarie baldin nehor sar badadi saluataren da
eta sarthuren da eta ilkiren da, eta bozca eridenen ~~da~~ da.
- 10 Ohoina ezta ethorten ardiac ebats eta lil eta deseguin ditganecat
bainen: ni ethorri naiz vicitze dutencat, eta abundantia dutencat.
- 11 Ni naiz artzain ona: artzain onac bere vicia ecarten du bere ardiacgatic:
- 12 Baina mercenariac, eta artzain eztenac, cainenac ezpaitirade ardiac,
facussenean otsoa heldu dela, etziten ditu ardiac, eta ihes eguten du:
eta otsoac harrapatzen eta barreyatzen ditu ardiac.
- 13 Eta mercenariac ihes eguten du, ceren mercenario baita, eta
ezpaitu ardién anciaric.
- 14 Ni naiz artzain ona, eta eazutzen ditut neure ardiac, eta eazutzen
naiz neure ardiéy.
- 15 Aitac ni eazutzen naven becala, nie-ere eazutzen dut Aita:
eta neure vicia ecarten dut neure ardiacgatic.
- 16 Berce ardiac-ere badat cein ezpaitirade arthequi huretaco: hec-ere
ekorri behar ditut: eeen ene roza encunen duté, eta eguinen da arthequibat
eta artzainbat.
- 17 Halacoty maite nau ni Aitac, ceren nie ecarten baitut neure vicia, berriy
hura har decadancat.
- 18 Nehorc eztraut hura edeguten, baina nie dut ecarten hura neure berriy.
- 19 Gotherc dut haren ecarteco, eta botherc dut berriy haren hartzeo. Manamenda
haur recelitu dut neure Aitagatic.

Esa. 4. 11.
ezach. 34.
23.

Ezech. 37.
22.

Esa 55. 7.

Act. 4. 28

codis Tuduen artean propos huregatic.

- (30) 20 Eta erraiten cuten letarie anhitze, Deabua du, eta erhotu doa: ² zergatik horri behatze ³ caizquitote?
- 21 Beres erraiten cuten, Hitz hanc efitrade Deabua Duenarenac: ala Deabuac itsuen beguiae irequi ahol ditzague?
- 22 * Orduan Dedicacionearon besta equin cedin Ierusalomen, eta nequia cen.
- 23 Eta papeatzan cen Jesus templean Solomonen galerian.
- 24 Ingara cecaten bada hura Iuduec, eta erran cecoten, Noizdrano gure arima deduae dudatan? baldin hi behatze Christ, erran cecague frangoqui
- 25 Ihardets cecen Iesusec, Erran drancuet, eta efitrue sinhesten: nie neure aitaren icensen eguiten ditudan obrac nicaz testificatzen dute.
- 26 Baina cec efitrue sinhesten: eeen etzaret eue ardetarie, nola erran baitrancuet.
- 27 Eue ardiec eue roza enuten dute, eta nie cecagutzen ditut hec, eta irreiquiten caizquit niri.
- 28 Eta nie vicitze eternala emaiten drant hax: eta efitrade galduen seculan: eta efitr harrapaturen hec nehorc eue esentie.
- 29 Eue Aita niri hec eman dranzguidana, guciac baina landiago da, eta nehorc eue harrapa ditzague hec eue aitaren esentie.
- 30 Ni eta Aita bat gara.

- Lohan 8. 57 31 * Har cecaten bada berriy harri Iuduec haren lapidatzeco.
- 32 Ihardets cecen Iesusec, Anhitze obra onic eracutsi vkan drancuet neure Aitaganic: obra letarie ceinagatic lapidatzan nancue?
- 33 Ihardets cecoten Iuduec, ciotela, obra onagatic egaugu lapidatzan, baina blasphemioagatic, eta ceren hic guison acelarie eguiten baitue eue burua Iainco.

- Paul. 8. 6. 34 Ihardets cecen Iesusec, Ezta scribatua cuen Legueen, * Nie erran dut, Iainco carete?
- 35 Baldin hec deithu baditu Iainco, ceinetara Iaincoaren hitza equin iean baita, eta eue hants baitate Scriptura:
- 36 Ni Aitac sanctificatu eta mūdura igorri bainan, cec Diocue eeen blasphematzē ari naicela, ceren erra dudu, eeen Iaincoacē semea naicela?
- 37 Baldin neure Aitaren obrac eguiten efpaditut, egnocacuela sinkets:
- 38 Baina baldin eguiten baditut, eta baldin ni sinketsi nahi efpanancue, obrac sinkets itzague: ecagut eta sinkets decauen eeen Aita nitam dela eta ni hertan.
- 39 Berriy bada hura hartu nahiz cabiltzan: baina itzur cedin layen esue tarie.
- 40 Eta iwan cedin berriy Jordanaz berce aldera, Ehen Ioannes batheytan ari cen lekura: eta egon cedin han.
- 41 Eta anhitze ethor cedin la engana, eta erraiten cuten, Ioanese efit signoric batre equin vkan: ba a Ioanese huncag erran dituen guc guciac, equiazcoac cira
- 42 Eta anhitze han ~~hura~~ cecaten ~~hura~~ hura baitan.

Cap. XI.

1 Lazaro eri. 11 Lo etatea, lil iatagatic. 16 Thomas. 21, 32 Martharen eta Mariaren arangura Christoz. Viciteco resurrectionea. 26 Christ baitango fedea. 27 Marthare aitkorra. 33, 35 Christ nigarrez, 41 eta othoiztey egon, 44 Lazaro resuscitatu. 45 Induetarie anbitzeo Christ baithan sinhesten. 47 Conaille Pharisenie Christen contra. 48 Romanoae. 49 Caiphasec prophetizatzen. 54 Jesus Sphraimera reteriatzen.

Italiar

- 1 Cen bada Lazaro ditzen cen guisombat eri, Bethaniaco, Mariaren eta Martha haren ahizparen burqueo.
- 2* (Eta ~~hau~~ Maria haur cen Launa inquentuz vinctatu cuena, eta haren oinac bere adatese biloez ichueatu citeena: ceinen anaye Lazaro baitzen eri)
- 3 Igor ceaten bada hunen arrebee harenzana, ciotela, Launa, huná, hic maite duana, eri due.
- 4 Eta hori encunie Jesusce erran cean, Eritassun hori ezta heriotara, baina Laincoaren glorietan, eritassun harcey Laincoaren Semea glorifica dedinat.
- 5 Eta cituen maite Jesusce Martha, eta haren ahizpa, eta Lazaro.
- 6 Bada encun cuenean ceen eri cela, bi egun egon cedin, orduan non baitzen leku hartan.
- 7 Guero horren ondoan erran ciceon discipuluey, Goacen Iudearát berriy.
- 8 Distate discipuluec, Magistrua, orain ciabiltzan Iudae hi lapidatu nahiz, eta berriy hara ioaiten aiz?
- 9 Tharlets cean Jesusce, Eganean eztera hamabi oren? baldin nehor eganay ebil badaadi, ezta behaztopatzen: ceen munda hunetaco argina ikuston da.
- 10 Baina baldin nehor ebil badaadi ganay, behaztopatife da: ceen argurie ezta hura baithan.
- 11 Ganca hanc erraiten ditu, eta guero dioste, Lazaro gure adiquisdea lo datya, baina banoa iratzar deccadan.
- 12 Erran ciccoten bada bere discipulec, Launa, baldin lo bedatya sendatuen due.
- 13 Eta haur erran cean Jesusce haren herioay: eta hec iste euten lozco lokartzeay erraiten cuela.
- 14 Orduan bada erran ciceon Jesusce clarqui, Lazaro hil da:
- 15 Eta aleguera naiz cuengatic (sinhets deacuenecat) ceen ezpainineon han: baina goacen harenzana.
- 16 Erran ciccón bada Thomas Didymus ditzen deac- discipulu lagunez, Goacen gu-ere honrequin hil gaiteroneat.
- 17 Ethon cedin bada Jesus, eta ~~da~~ eriden cean hura ia laur egun cuela monumentean cela.
- 18 Cen bada Bethania hurbil Ierusalomeren hamabory stadioren ingurue: ^{eta marigana,}
- 19 Eta Iudetarie anbitz ethon citecen Marthagana, hec consola litzatonecst bere anayecay.
- 20 Marthae bada encun ceanean Jesus ethorten cela, atginera ilki cequion: eta Maria etheca irririe ceoen.

mat
Laz. (de)

- 21 Erā cición bada Marthae Iesusi, Ianna, baldin iean bakhing² leme⁵, ene anaye etzagueán hil:
- 22 Baina orain-ere baceaguiat ceen er-ere galde-egunen baitraueae Iaincoari, emanen trawala hiri.
- 23 Diotsa Iesussee, Resuscitaturē Dun hire anaye.
- 24 Diotsa Marthae, Baceaguiat ceen resuscitaturon dela ^{*}resurrectionean, aguen egunean.
- 25 Erān cición Iesussee, Ni naun resurrectionea eta vicitzea: ^{*}ni baitkan sinhesten duena, baldin hil iean badere vicio Dun:
- 26 Eta nor-ere vici baita, eta sinhesten baitu ni baitkan, seculan eften hilen. Sinhestē Dun haur?
- 27 Erraiten drauce, Bay, Ianna, nie diat sinhesten ceen hi aicela Christ Iaincoarē Seme mundura ethorteco cena.
- 28 Eta haur erranie, ioan cedin, eta ~~see~~ secretuqui dei ceean Maria bere ahizpā, cisela, Magistrua Dun hemon, eta ditzen au.
- 29 Hura, hori anean duenean, iaiguitē da fitetz, eta ethorten da harengana.
- 30 Ceen oraino etzēn ethorri Iesus burgura: baina ceen Marthae encontratu cuen lekuan.
- 31 Orduan harequin etchean ciraden Iuduae, eta hura consolatzēn eutenae, ikussirie ceen Maria hain fitetz iaigui, eta ilki ceta, iarreiqui cequigguion hari, cioitela, Monumentera ioaiten da, kan nigae daguiancat.
- 32 Bada Mariae, ethor cedinean Iesus ceen lekura, hura ikussirie, egotz ceean bere buruā haren oinetara, ciotsala, Ianna, baldin iean bakhing⁵ lemen, etzagueán hil ene anaye.
- 33 Iesussee bada ikus ceanean hura nigarrez legoela, eta harequin ethorri ciraden Iuduae nigarrez leudela, spirituz moiturie truble ceean bere buruā:
- 34 Eta erran ceean, Non ecarri duene? Erraiten drauce, Ianna, athor eta ikussae?
- 35 Eta nigar eguin ceean Iesussee.
- 36 Erān ceaten bada Iuduee, Horra nola maitē cwen.
- 37 Eta heterie baituec erran ceaten, Scin eguin ciragueen ^{*}itsuaren beguiae irequi dituen husee, haur-ere hil epladin?
- 38 Iesus bada berriy bere baitkan moitzen ceta, ethorten da monumentera, eta beca ceen, eta horribat haren gainera, ecarria.
- 39 Dio Iesussee, Alcha ecaue harria. Diotsa Marthae, hil iean ceanean arrehae, Ianna, kirestu due gauzguero: ceen laur egunetacoa due.
- 40 Diotsa Iesussee, Eztraunat erran, ceen baldin sinhets badetza ikusiorē dunala Iaincoarē gloria?
- 41 Kan ceate bada harria, hila ecarri iean ceen lekutic. Orduā Iesussee althaturie goiti beguiae, erran ceean, hila, esgarrae emaitē drauguiat, ceen onen binaue.

Lohan 5.29
Luc 14.14.

Lohan 6.35

Lohan 9.6.

infon

e

en

n.
36

a,

da

- (32) 42 Eta nic banoquián een bethi enuten nauala : baina inguru dagoen gendetzagatic erran diát, sinkets decateneat een hie igorri nauala.
- 43 Eta haue erranie, voy goraz oihu equin cezan, Lazaro, athor campore.
- 44 Eta hil ican cerna ilki cedin, escuae eta oinae lothueray lothuae cituela : eta haren beguithartea erobitchet batez cen estalia. Diotee Iesusce, Laeta ceame eta stzi ceame ~~it~~ ioaitera.
- 45 Bada Iudu mariagana ethorri ceradenetarie, eta Iesusce equin cituen gauce ikussi cituytenetarie anhitze sinkets ceaten hura baitan.
- 46 Baina ketarie batye ioan citecen Pharisen etara, eta erran cietze haey Iesusce equin cituen gauce.
- 47 Orduan bil ceaten Saerificadore principale eta Pharisuce consellua, eta erraiten cuten, Cer equiten dugu, een quison huce anhitz signo equiten du.
- 48 Baldin hunela stzi badeceazu, quice sinketsiren dute hori baitan : eta ethorriren dinade Romanoae, eta arrasaturen dute bay gure lekua, bay nationea.
- 49 Orduan ketarie batez, Caiphasec, ein baitzen vrthe hartaco Saerificadore subirano, erran cecen, Quec estaqueue Ieus :
- 50^{Ben. 18.14} Eta estuec pensatzen een probetchu dugula, quicombet hil dadin populuzagatic, eta natione quicia gal estadin.
- 51 Eta haue bere bantie stzezan erran : baina nola baitzen vrthe hartaco Saerificadore subirano, prophetiza cezan een Iesusce hil behar huela nationezagatic.
- 52 Eta ey solement natione herengatic, baina hae Jaincoaren haour barreyatuae bil litzaneat batetara.
- 53 Bada egun harezay gueroztic consultatzen cuten elkarrequin hura hil ceatencat.
- 54 Iesus bada guetiazoric etzabilan aguerriy Iuduén artean : baina ioan cedin hadie desertuaron aldeco comarecat, Ephraim deitzen den kirira : eta han egoiten een bere discipuluequin.
- 55 Eta cen hurbil Iuduén bazoa, eta igau cedin anhitz Ierusalamera comarcea hartacoric bazeo aitginuan, purifica citecencat.
- 56 Bada Iesusen bilha cabiltzan, eta elkarren artean erraiten cuten, teplean ceatela, Cer irudi caicue, een estela ethorriren bestara ?
- 57 Eta eman ceaten Saerificadore principale eta Pharisuce manamendu, baldin rehere ceagutzzen belu non liceñ, eracuts cezan, katzaman ceatencat.

3 Mariae Iesusen oinac unguentatzen. 10 Sacrificadoree Lazaro hil nahi.
 14 Christ Jerusalem sartzen. 25 Bere vicari on edo gaitz eritzitea.
 26 Christ erbitzaten datenae. 27 Christen othotza. 28 Noza comite.
 31 Mänduaren ingemendua. 35, 46 Arguia. Ilkumbra. 36 Arguia
 baitan sinkesteco. Christ Induetarie gordatzen. 42 Sinkesti datē
 principal batzuen fedea beldurti. 47 Christ ez manduaren ingeatza
 ethorri, baina salutzera.

Mat. 26.6.
Marc. 14.3.

1 Bada Iesus se⁵ egun be⁵oren ait⁵inetic ethor cedin Bethaniara, non
 baitzen Lazaro hil ican ceta, cin resuscitatu baitzuen hiletarie.

2 Egun c⁵esten bada hari affaribat kan, eta Mattheae cerbitzua
 equiten c⁵en: eta Lazaro cen honegin mahainean carririe
 candenetarie bat.

3 Orduan Mariae harturic ^{libe} ~~libe~~ unguentu aspice finez precio
 handietaric, m⁵eta citzan Iesusen oinac, eta ichua citzan bere
 eta ethea beste cedin unguenturen vrinez.

4 Orduan erran cean h⁵re discipuletarie batee, Iudas Isariot Simonen
 semece, hura tradituren c⁵enae.

5 Ceren unguentu haur c⁵ta saldu ican hirur chun dinrotan, eta eman
 paubrey?

6 Eta haur erran cean, ez paubrey h⁵re ansiarie c⁵eney: baina cere
 ohoir baitzen, eta multa baitzuen, eta ceanten ciradenae h⁵re
 ckarten baitziten.

Bor. 13.29.

7 Erran cean bada Iesusce, V⁵zi cece, ene sepultura eguneco h⁵re
 bequiratu hic.

8 C⁵en paubreac bethiere vkanē dituec culquin: baina ri c⁵naucue
 bethiere vkanen.

9 Orduan ceagut cean Induetarie gendetze handie, ceen kan ceta:
 eta ethor citeen ez Iesusgatic colament, baina are Lazaro ikus
 beatecat, cin h⁵re hiletarie resuscitatu baitzuen.

10 Eta consulta ceaten Sacrificadore principalee Lazaro-ere hil beatecat.

11 C⁵en Induetarie anhitz haren causay ioaiten ciraden, eta sinkest⁵en c⁵uten
 Iesus baitan.

Mat. 21.8
Marc. 11.7.
Luc. 19.35.

12 Biharamuncan bestara ethorri ican cen gendetze handie, c⁵enue
 ceen Iesus ethorten ceta Jerusalemara.

13 Har citzaten palma adarrae, eta ilki cepuzgion aitginera, eta oihu
 equiten c⁵uten, Hosanna, Benedicatu ela Iannaren icenean ethorten
 Den Israelco regea.

14 Eta eriden cean Iesusce asto-vme arbat, eta iar cedin haren gainean, scribatua
 Den beala.

Zach. 9.9.

15 El g⁵aicela beldur Siongo alaba: huna, h⁵re Regue ethorten Dun carririe dagola
 asto-vme ar-baten gainean.

16 Eta gauec h⁵re stjitzaten ceagut haren discipuluec be⁵netic: baina Iesus
 glorificatu ican cenean, orduan orhoit citeen ceen gauec h⁵re h⁵re scribatua
 ciradela, eta hari gauec h⁵re equin ceantzabela.

- 17 8ta testificatzen euen harequin eun ~~gondetzae~~ gondetzae, euen Lazaro deithu cuela nonumetatic, eta hura resuscitatu cuela hiletari.
- 18 Halacoty atxinera ethorri-ere iean, cayon gondetzae, euen encun cute, hare miraculu haur egin cuela.
- 19 8ta Pharissee erran cecaten bere artean, Sztanuaque euen etzanetela Deus probetchatzen? horra, mundua haren ondoan iean da.
- 20 8ta baeiraden gae batza igaiten ohi ciradenetari adoratzae bestan.
- 21 Hanc bada ethor citeon Philippegana ein bautzen Bethsaidaco Galilean, eta ^{othoit, egin cecoten, cioitela, Ianna, nahi} quendiquee Iesus ihussi.
- 22 Ethorten da Philippe eta erraiten drauca Andriui, Andriue ~~hanc~~ berriy eta Philippe erraiten draucate Iesusi.
- 23 8ta Iesusee ihardets cecon, cioela, Ethorri da ordua quiconaren Semea glorificaturen baita.
- 24 Eguiaz egiuz erraiten draucet, baldin agui behia lurrea eroririe hil eypadadi, hura vera dago: baina baldin hil badadi fructu anhitz ekarten du.
- 25 Bere viciari on daritzanae galdure du hura: eta bere viciari gaitz daritzanae mudu hunetan, vicitze eternalecotzat bequiraturen du hura.
- 26 Baldin ni cembeitce erbitzatzen banau, niri iarreigui bequit: eta non ni icanen bainaz, kan ene cerbitzaria-ene icanen da: eta baldin cembeitce ni cerbitza baneca, okoraturen du hura ene Aitae.
- 27 Orain ene arima trublata da: eta cer erranen dut? Aita, empara neue ore hunetari: baina halacoty ethorri naue oren hunetara.
- 28 Aita, glorifica ecae eue icena. Ethor cedin orduan voybat ceutic, cioela. Eta glorificatu diat, eta berriy glorificaturen.
- 29 8ta gondetzae han enae, eta encun cuenae, cioen, igorciribat egin cuela. Berece cioiten, Ainguerua mincatu iean, cayon.
- 30 Ihardets cecan Iesusee eta erran, Shta anegatic voy haur egin iean, baina cuengatic.
- 31 Orain da mundu hunen ingamendua: orain mundu hunetaco princea egotjiren da copora.
- 32 8ta nic, baldin goititua banaiz lurretic, quicac tiraturen ditut neuregana.
- 33 (8ta haur erraiten euen, aditzera emaiten cuela cer herioz hil behar euen)
- 34 Ihardets cecon gedetzae, gae encun diagu Lequetie, *cie Christ badagoela eternalqui: eta nola hic erraiten due euen behar dela goitu dadin quiconaren Semea? nor da quiconaren Seme hori?
- 35 Erran cecon orduan Iesusee, Oraino dembara guti batetacoty *Arguia quequin da: ebil caiteste Arguia dueno, ihumbecae ardiets etzaitatonaet, euen ihumbecan tabilanae, etzqui norat ioaiten den.
- 36 Arguia dueno sinkets ecaeue. Arguia baithan, Arguiaren seme canetencat, gauce hanc erran citzen Iesusee: guero ioanic gorde cedin leteric.

Matth. 10. 29.
 eta 16. 25.
 marc. 8. 35.
 luc. 9. 24.
 eta 9. 33.

Psal. 89. 38
 eta 110. 4.
 eta 117. 2.
 eta. 40. 8.
 egec. 37. 25

Lehon 1. 9.

37 Eta lambat miraculu equin baceen-ere hayen aitzenen, etyate sinhesten hura baithan:

Isa. 53.1.
rom. 10.16.

38 Esaias prophetaren hitza cumpli ledincat, cein erron vkan baitu, *Iauna, nore sinhesti vkan du gura hitza, eta Iaunaren Bessa nori revelatu icau cayo?

Esa. 6.9.
mat. 13.14.
marc. 4.12.
Luc. 8.10.
act. 28.26.
rom. 11.8.

39 Kalacotz cein sinhesti ceagueten, ceren berriy erran baitu Esaiasee,

40 *Itutu vkan ditu hayen beguiac, eta gogortu vkan du hayen bihotza: bequiy ikus eytecatencat, eta bihotzey adi eytacaten, eta conuertit eytitecen, eta senda eytitadon.

41 Gauca hauc erran citzen Esaiasee, haren gloria ikussi cuensean, eta mincatu icau da hancay.

42 Badarie-ere principaletarie-ere anhitzee hura baithan sinhesti, ceaten: baina Phariseacgatic etzaten aithortzen, synagogatic campora egoty litesen bedurrez.

Lehen 5.44

43 *Ecen maiteago vkan date guionen gloria, ecen ez Jaincoaren gloria.

44 Orduan oihu equin cezan Iesusce, eta erran cezan, Ni baithan sinhesten duenac, eytu sinhesten ni baithan, baina ni igorri nauena baithan.

45 Eta ni ikusten nauenac, ikusten du ni igorri nauena.

Lehen 3.19
eta 9.39.

46 *Ni argui mudura ethorri naiz, ni baithan sinhesten denie batre, ihumbean eytagoencat

Lehen 3.17

47 *Eta baldin nehere ençu baditza ene hitzace, eta eysinhesti, nie eytut condemnatzen hura: ecen eynaiz ethorri mundua condemna decadancat, baina mundua salua decadancat.

Marc. 16.16.

48 Ni iraiten nauenac, eta eysicabitzen ene hitzace, bada nore hura condemna decan: *ni mincatu naicen hitzace condemnaturen du hura agguen eguneeen,

49 Ecen ni neure burutic eynaiz onincatu: baina ni igorri nauen hitzace berace manamendu eman drant, cer erran decaguedan eta cer minca naiten.

50 Eta badaquit ecen haren manamendua vicitze eternal dela:

bada nie erraiten ditudan gancac, nola hitzace eman baitranguit, hala erraiten ditut.

5 Christe bere discipuluey oinae ikutzén eta ichucatzé . 12 Apostoluec chahu .
 13 Christ Jaun. 14 Oinén ikutzéa . 16 Apostoluec cerbitzari . 18, 21 Judasen
 traditioea aitzinetie erran ian. 20 Christe igorria recebitzen, nor recebitzen.
 27 Satan Judas baitan sartu . 34 ~~Onberitzén~~ Onberitzén . 38 Perrisen
 vkatzen aitzinetie erran .

Mat. 26. 2.
 marc. 14. 1
 Luc. 22. 1.

- 1 Eta baseo besta aitzinean, coguiala Jesusec een ethorrice la haren orna iragan bedinat mundu huxetarie Aitzaganat, nola maite vkan baitzuten bereac, munduan ciradenac, finerano maite vkan ditu hec.
- 2 Eta affal ordoan (deabruac ia ecarri euenen Judas Iscarioten, Simonen semearen bihotzen, hura tradi lecan)
- 3 Dapiularie Jesusec gauca gucia emā drauzcala hari Aitae esuetara, eta bere Jaincoaganie ilki dela, eta Jaincoaganat isaiten dela:
- 4 Jainquitén da affaritetie, eta vtziten du arropá: eta horturie longrabat, guerriac edin harcaz.
- 5 Guero ecar cezan re bacin batetara, eta has edin discipuluen oinén ikutzé, eta guerriacua cen oihalaz ichucatzén.
- 6 Ethor edin bada Simon Pierrizgana: eta harc erran ciecon, Jauna, hic niri oinae ikutzén drauzquidac?
- 7 Ihardets cezan Jesusec eta erran ciecon, Nic eguiten dudana, hic estaque orain: baina guero ceaguteren due.
- 8 Diotsa Pierrisee, Ezitutue ikuciren ene oinae seulan. Ihardets ciecon Jesusec, Baldin ikuz ezpahecat, estue vkanen parterie enequin.
- 9 Diotsa Simon Pierrisee, Jauna, ez ene oinae solament, baina esuae-ere eta burua.
- 10 Diotsa Jesusec, Ikucia denac, estie mengoarie oinae ikuz ditzen baicen, baina due chahu gucia: * eta cuec chahu carote, baina ez gucioe.
- 11 Een bacaguiā cein cen hura traditzén cuena: halacetz errā cezan, Etzarete chahu gucioe.
- 12 Bada ikuci cituensean hayén oinae, eta bere arropae harcaz harte cituensean, beriz mahainean, carriere errā ciecon, Badaquique cer equin drauzedan?
- 13 Cuec deitzen nauque, Magistrua eta Jauna, eta vngui dioque: ceren bainariz.
- 14 Baldin beraz nic ikuci baditut cuen oinae Jauna eta Magistrua naicelat, cuec-ere behar drauztecie elherri oinae ikuci.
- 15 * Ezquiaz ezquiaz erraité draucuet, Cerbitzaria ezta bere nabussia baino hadiago, ezta embachadorea hura igorté duena bainoa hadiago.
- 16 Baldin gauca huc badaquizquicue, dohatsu icanen carote baldin equin beditzacue.
- 18 Synariz cuecaz quicioz mineo: nic badaquit cein degitu ditudan: baina behar da compli dardin Scriptura, Inequin oquia iaten duenac, altchatu da ene Contra bere oindogorá.

Berriz 15. 3.
 15 Ezen exemplu omā ika draucuet, nic euz equin draucuechan becala, cue-ere jaguicuen.

Berriz 15. 20.
 mat. 10. 24
 Luc. 6. 40

38 19 Oraindian erraiten draueuet equin dadin baino lehen, equin datenean, sinhetz
deacuenat eon ni naicela.

Math. 10.40. Luc. 10.16. 20* Equiaz equiaz erraiten draueuet, baldin nie norbeit igor badeat, non-ere
hura recebitzen baitu, ni recebitzen nau: eta ni recebitzen nauena,
recebitzen du ni igorri nauena.

Math. 26.21. Luc. 22.21. 21 Gaur hanc erran citenean Jesus trublacadin spirituan, eta testifica cean,
eta erran, Equiaz equiaz erraiten draueuet, ece cuetarie batoe tradituren nauelari.

22 Orduan discipulule batoe berceaganat behatzen cuten, ceing minco cen dubata icang.

23 Eta cen Tesusen discipuluetarie bat mahainean haren beharrera iarria, cein maite
baitzue Tesusec:

24 Eta keinu equin ciecon huri Simon Pierrisee, galde leguion, cein cen hare
erraitu euen.

25 Bada hare Tesusen stomaguera beheaturie, diotsa, Tauna, ceinda?

26 ~~Idon~~ Ihardets cean Tesusec, Hura due nie ahamē trampatua emanen
draueadana. Eta busti euenan ahamena, eman ciecon Indas Iocarist
Simonenari.

27 Eta ahamenaren ondoan sar cequion sata. Eta diotsa Tesusec, Equiten duana
equie fitetz.

28 Baina mahainean ciradenetarie batoe-ere etzen aditzen centara hura
erran ceaucan.

Luce 12.6 29 Seen batzue vste cuten, coren mulsá baitzuen Indasec, eon erran ceaucale Tesusec,
Eros itze bestacotzet behar ditugu garcáe: eto paubrey cebait eman ciecon.

30 Hura bada ahamena harturie, bertan ilki ce din, eta cen gaur.

31 Eta ilki cean, erran cean Tesusec, Orain glorificatu da quionaren Semea,
eta Jaincoa glorificatu da hartan.

32 Baldin Jaincoa glorificatu bada hartan, Jaincoac-ere glorificature du hura
bere baittan, eta bertan glorificaturen du hura.

Luce 7.34 33 Haurretac, oraino appubat cequin naiz: bilhaturen nauce: baina Indig
erran drauedan becala, Norat ni ioiten bainaz, cee eon ethor caitz quate: lala
cey-ere erraiten draueuet orain.

Benig. 15.12. Luc. 14.18. Mat. 22.39. 1. ioe. 4.21. 34 Manumenda berribat emaiten draueuet, batoe berceari on daritzocuen, nie
ceyon eritzi drauedan becala, cece-ere akarri on daritzocuenat.

35 Huretan ecagaturen dute quiee eon ene discipulu caretela, baldin
cheritate baduce batoe berceagana.

36 Diotsa Simon Pierrisee, Tauna, norat ioiten aiz? Ihardets ciecon Tesusec, Norat
ni ioiten bainaz, cein orain iarrequi aquidit: baina iarrequiren atzait guero.

37 Diotsa Pierrisee, Tauna, coren cein iarrequi nequitie orain? neure
arima hiegate acarriren diat.

38 Ihardets ciecon Tesusec, Sure arima enegatic cearriten baitue?
*equiaz equiaz erraiten drauat, ezte ioren oillarrae vkatu nequeano
hiruretan.

Math. 26.31. Luc. 22.34. Marc. 14.30.

- 1 Christen diuinitate. 2 Viitza eternala. 6 Bidea eta eguia. 9 Jaincoa eta Christ bat.
 11 Haren obrac. 14 Haren icenean esca dadinac recebituren. 16, 26 Consolacalea.
 21 Christi on daitzana. 27 Christen bequea. 30 Mundu huretao princea.
- 1 Eztabila trubla euen bihotza: sinhesten duene Jaincoa baithan, ni baithan-ere sinhetsecaue.
- 2 Ene Aitaren tekean egoitzeac ankitz diade: baldin berela bealy erra neranguecuen, Banoa euey leku appaincera.
- 3 Eta isen naicatenean, eta leku euey appaindu drauguecuedanea, beuy ethorreren naiz, eta harturen caitur tet nuregana: no bainaz ni, eue-ere caretencait.
- 4 Eta norat ni ioaiten naicen badaquicue, eta bidea badaquicue.
- 5 Diotsa Thomasee, Ianna, etsecaquiegu nozet ioaiten aicen: eta nolatan bidea ahal daquiegu?
- 6 Diotsa tesusee, Ni naiz bidea eta eguia eta viitza: nehor ezta ethorten Aitagana nicaz baicen.
- 7 Baldin eegutzen berinduce ni, ene Aita-ere eegut cinecapuet. eta oraindanic eegutzen duene hura, eta ikussi duene hura.
- 8 Diotsa Philippe, Ianna, eracuts icague Aita, eta asco ciaicue,
- 9 Diotsa Iesusee, Hambat demboray cequin naue, eta eynau eegutu ni? Philippe, ikussi naueac ni, ikussi ~~da~~ hic Aita: eta nola hic erraita due, Eracuts icague Aita?
- 10 Eztae sinhesten euen ni Aita baithan, eta Aita ni baithan dela? Nic euey erraiten drauguecuedan hitzue, neuroganic eztatut erraiten: baina nitan dagoen Aitae egiten ditu obrac.
- 11 Sinhets necaue euen ni Aita baithan, eta Aita ni baithan dela: ezpere obra beracatic sinhets necaue.
- 12 Eguiaz eguiay erraita draucuet, nose ni baithan sinhesten baitu, nic egitu ditudan obrac, hare-ere equinen ditu, eta hane baino ladiagoac equinen ditu: euen ni Aitagana ioaiten naiz.
- 13 ^{*} Eta cer-ere escaturen baitzaret eue iceneac, hura dut equine: glorifica dadincat Aita Semea.
- 14 Baldin cerbait esca becaitezte, ene ~~menemeduae bequiraitzue~~ icenean, nic bat equinen.
- 15 Baldin niri on badariztaue, ene mana meduae bequiraitzue.
- 16 Eta nic othoitz equinen draucat Aitari, eta berre Consolacalebat emanen draucue, dagoen eat cequin eternalqui:
- 17 Eguizeo Spiritu munduae cein recebi daqueena diot: cereu eypaitu ikusten hura, eue eegutzen: baina eue badaquicue hura, cere eue baithan egiten baita, eta cuetan icanen da.

Berriy 16.23.
 mat. 11.24
 luc 21.9.
 ioc. 1.6.

18 Itzaitzet itzire curty: itzuliren naiz, cetera.

19 Oraino gutibat, eta munduac ezrau guchiagoric ikussiren, baina
cuce ikussiren neure: ceren ni vici bainaiz, cuce-ere vicico carete.

20 Egun hartan cuce duene ecazuturan een ni naicela neure Aita
baithan, eta cuce ni baitha eta ni cuce baithan.

21 One manamenduey datchetena, eta hec bequiratzen dituena, da niri
eta niri on dariztana, ene hitz onhetsia izanen da:
on dariztana: eta nic hari on eriziren draucat, eta manifestaturā
draucat hari neure buruā.

22 Diotsa Iudasec, ez Iscariote, launa, nondic da ceren guri eue
buruā manifestaturen baitraucue, eta ez munduari?

23 Ihardets cecan Ieusec, eta erran ciccōn, Baldin norbitec on bedarist
niri, ene hitza bequiraturan du: eta ene Aitac onhetsire du hura,
eta harengana ethorriren gara, eta hura baithan egoitza eginen argu.

24 Niri on ezdariztanac, ene hitzac eztitu bequiratzen: eta eneuten
duenen hitza, esta enea, baina ni igorri nauen Aitarena.

25 Gauca hauc erran drauzquicuet, cuquin nagoela.

Berri 15.26.
loc. 1.5.

26 Baina Consolacaleac, Spiritu sainduac, cein igorriren baita
Aitac ene icenean, hanc iracatsiren drauzquicue gauca guciac,
eta orhoit eraciren drauzquicue erran drauzquicuedan gauca guciac.

27 Baquea itziten draucuet, neure baquea emaiten draucuet: eztraucuet
end of page. guciac repeated
munduac emaiten duen becala, nic emaiten cuez. Sytadila trubla
cuen bihotza, eta cytadila icit.

28 Encun duene een erran draucuedala, Banoa eta itzuliren naiz
cetera. Baldin on baiindaritzē, segur aleguere cintequetē ceren
erran baitut, banoa Aitaganāt: een Aita ni baino handiago da.

29 Eta ~~erain~~ orain erran draucuet equin dadin baino chen, equin
datenean sinkets decacuencāt.

30 Eznaiz guchiagoric cuquin anhitz mincaturen: een ethorri
da mundu hunetaco princea, eta nitan ezte deus.

31 Baina haur equiten da, ecazut decancāt munduac: een on
daritzadala Aitari: eta nola manatu bainau Aitac, hala
equiten dut. Iaiqui caiteste, goacen lemandic.

1,5 Hesia, mahasticaina. 2 Chirmendua. 4 Fructu ekarteco moiena. 7 Ochoizteac
 nola enuen daitezqueen. 12 Batec bercea maite ~~ekarteco~~. 14 Apostoluae Christen
 adisquideac eta elegituae. 18 Fidelac gaitzesten munduae eta persecutatzen.
 26 Spiritu saindua promettatu.

1 Ni naiz aihen equiazcoa, eta ene Aita da mahasticaina.

Math. 15.13. 2* Nita fructu ekarte estuen chirmendu quia, kence du: eta fructu
 ekarten duen quia, chakutzen du, fructu guchiago ekar decancat.

Leho 13.11 3* Ta cuec chahu carete nie enen drancusban hitzagatic.

4 Caudete nitan eta ni cuetan: chirmenduac berac fructuric bereganic
 ecin ekar decaqueen becala, baldin aihenean ezpadago: ez eta
 cuec-ere baldin nitan ezpacaudete.

5 Ni naiz aihena, cuec chirmenduac: nor baitago nitan, eta ni
 hortan, hanc ekarten du fructu anhitz: eeen ni gabe deus
 ecin ~~da~~ daidique.

6 Baldin norbeit nitan ezpadago, egotzia da campora ~~chirmendu~~
 becala, eta eihantzen da: guero biltzen, eta sura egoizten, eta erratzen.

1. Ioa. 3.22 7 Baldin becaudete nitan, eta ene hitzac cuetan badaude, *cer-ere
 nahi baituene esca caitzete, eta equinen caicue.

8 Huneta da glorificatu ene Aita, fructu anhitz daccarra uen:
 eta icanen carete ene discipulu.

9 Ni Aitac maite ka nauē becala, nie-ere maite ka caituztet
 cuec: caudete ene charitatean.

10 Baldin ene manameduac bequia baditzacue, egonen carete
 ene charitateā: nie-ere neure Aitarene manamenduac bequiratu
 dituda becala, eta egiten bainaz haren amorioan.

11 Gueca hanc erran dranzquicuet uey, ene alegrancia cuetan
 dagoencat, eta uen alegrancia bethē dadincat.

Leho 13.34
1. thes. 4.9
ioan. 3.11
1. cor. 4.21. 12* Haur da ene manamendua, batac bercea maite du uen, nie
 maite ka caituzteda becala.

13 Haur baino amorio handiagoric nehorc egtu, norbeitic bere arima
 bere adisquideagatic eman decan.

14 Cuec ene adisquide icanen carete, baldin egū badecacue cer-ere
 nie manatzē baitrancuet.

15 Guechiagoric etzaituztet cerbitzari deithuren, eeen cerbitzariac
 eztaqui haren nabussiac cer equiten duen: baina cuec
 deithu caituztet adisquide, ceren neure Aitagoric enuen
 dudan quia, ecaqut eraci baitrancuet.

16 Eynaveue cuec ni elegitu, baina nie elegitu, ~~caituztet~~ caituztet
Matth. 28. 19. cuec, eta ordenatu caituztet, *ioa caituzteneat eta fructa ekar
 decacue, eta cuen fructua dagoen: cer-ere esca baitzaguirzquie
 ene Aitari ene icenean, eman decacuenent.

17 Gauca have manatzen drauzquie, elkar maite duenent.

18 Baldin munduae gaitzesten bacaituzte, badaquieue een ni
 cuec baino behen gaitzetsi rkan nauela.

19 Baldin munduco bacinete, munduae bere luena maite
 luque: ordea ceren ezpaitzarete munduco, baina nie elegitu
 baitzaituztet mundutic, kalacotz gaitz daritzue munduae.

Lehe 13. 16
mat. 10. 24
Mat. 24. 9.

20 Orhoit ~~caituzte~~ caituzte nie erran draucueda hitzag *Ezta
 Corbitzaria bere nabusia baino kadiago: *baldin ni persecutatu
 banante, cuec-ere persecutaturen caituzte: baldin ene
 hitza bequiratu badute, cuena-ere bequiraturen dute.

Bor. 16. 4. 21 *Baina gauca have quieae equinen drauzquieue ene icenean,
 ceren ezpaitute ni igorri nauena eazutzen.

22 Baldin thori ezpaning, eta ~~berre~~ berey mineatu ezpanincaye,
 bekaturic ezluquete: baina orain excusarie ezute bere bekaturic.

23 Niri gaitz daritzane, ene Aitari-ere gaitz daritza.

24 Baldin hayen artean nehere berree equin estituen obrac
 equin ezpanitu, bekaturic ezluquete: baina orain ikussi
 dituzte, eta gaitz eritzi draucute niri eta ene Aitari.

Pal. 35. 19.

25 Baina laur da hayen Lequean scribatur dagoen hitza
 compli dadincat, isela, *Hague gabe gaitz eritzi draudate.

Lehe 14. 26
Luc 24. 49

26 *Baina nie neure Aitagane igorriren draucuedan Consolacalea
 dathorenean, Spiritu equiazcoa diot, cein ene Aitagane
 proceditzen baita, hore testificaturen du nicay.

27 Baina cuec-ere testificaturen duue, cein hatseandane
 enequin carete.

CAP. XVI.

- 1 Afflictione fideley apignetyen .7. 13 Spiritu sainduaren ethortez. 9 Bekatuz.
- 10 Institiaz . 11 Ingemenduz . 23 Christen icenaren esca bagaitz recebituren .
- 27 Apostoluac Jaincoaren onketsiac . 28 Christen ascensionea . 33 Baguea Christez mundueo hereturarequin .

- 1 Gauca haue erran drauzguicuet scandaliza etzaitz fencat:
- 2 Ezotziren caituzte synagoguetarie: baina ethoriren da demborá non norc-ere hilen baitzaituzte este skanen baitu cerbitzu egiten draucala Jaincoari.
- 3 ~~Ita~~ Ita gauca haue eginen drauzguicue, ceren ezpaitute ecagutu Aita, ~~ni~~ ni.
- 4* Baina gauca haue erran drauzguicuet cney, ordu hura ethorri datenean, orhoit caitztecet heaz, eeen nie erran drauzguicuedala. badaricere gauca haue lotseandanie eztrauzguicuet erran, ceren cnequin bainineen.
- 5 Baina orain banoa ni igorri naunenaganat, eta cnetarie nshore eznau interrogatzan, Norat oha?
- 6 Baina ceren gauca haue erran drauzguicuedan, tristitiac bethe da cnen bihotza,
- 7 Baina nie eguia erraiten draucuet, behar duene ni ioen radin: eeen baldin ioen ezpanadi, Consolacalea ezta ethorriren cnetara: baina baldin ioen banadi, igorriren dut hura cnetara.
- 8 Ita dathorrenean hare vencenturen da mundua bekatuz eta institiaz eta ingemenduz.
- 9 Bekatuz diot, ceren ezpaitute ni baithan sinhesten.
- 10 Ita institiaz, ceren neure Aitaganat ioaiten bainair, eta guchiagoric eznaucue ikussire.
- 11 Ita ingemenduz, ceren mundu hunetaco princea condemnatu baita.
- 12 Oraino anhitz gauca dut cney erraiteco, baina eien egar ditzaquecua orain.
- 13 Baina dathorrenean hura, Spiritu eguiageoa diot, hore guidaturen caituzte eguia gucitera: eeen ezta mineaturen bere buruz, baina cerere ^{enun} baitaque erranen da: eta ethorteco diraden gauceac declaraturen drauzguicue.
- 14 Hore neu glorificaturen: eeen enetic harturen da, eta declaraturen draucue.
- 15 Aitac dituen gauca guciac, ene dirade: kalacotz erran draucuet eeen enetic harturen duela eta declaraturen drauculla.

lehe 15.21

1662

- 16 Dembora gutibat, eta eynaveue ikussiren: eta berriaz Dembora gutibat, eta ikussiren naveue: eeen ni banoa Aitaganat.
- 17 Erran ceaten bada haren discipuluetarie bat zue elkarren artean, Cer da erraiten draucan laur, Dembora gutibat, eta eynaveue ikussiren: eta berriaz Dembora gutibat, eta ikussire naveue: eta, Een ni banoa Aitaganat.
- 18 Erraiten cuten bada, Cer da erraiten duen laur Dembora gutibat? eytiqu cer erraitē dū
- 19 Ecaut cean bada Iesusec eē interrogatu nahi, cutela, eta erran ciecē, Elkarren artean hurecay galdez caudete, ceren erran baitut, Dembora gutibat eta eynaveue ikussiren: eta berriaz Dembora gutibat eta ikussiren naveue.
- 20 Egiay egiay erraiten draucet, nigar eta lamentatione equinen dueue cuec, eta mundua boyturen da: eta cuec triste icenen carete, baina cuen tristitia conuertituren da boyparitorā.
- 21 Inastac, ertze deneā dolore du, cere hare ordua ethorri baita: baina erdi deneā haorteko batez, gushagoric eza doloz orhoit, bozca riez ceren quicobat mundura iayo daten.
- 22 Cuec-ere bada orain tristitia dueue: baina hancara ikussiren caituztet, eta cuen bihotza alegueraturen da, eta cuen alegrācia eza nehorē edequiren ceterie.
- 23 Ita egun hartan eynaveue deusez interrogaturen. *Egiay egiay erraiten draucet eeen cer-ere ceaturen baitzaiquiste ene Aitari ene icenen, emenen draucela.
- 24 Oraindrano etzarete deus escatu ene icenen: esca caituzte, eta recebituren dueue, cuen alegrācia complita dencat.
- 25 Gauce hanc comparationez errā drauzquicet: baina ethorten da ordua eypainaitz gū gushagoric comparationez mincaturen, baina claropi neure Aitay mincaturē bainaitz gūcū.
- 26 Egun hartan ene icenen ceaturen carete, eta eytzraucet erraiten eean ni othoitz equinē draucadala Aitari cūengatic.
- 27 Een Aitac berac maite caituzte, cere cuec ni maite vkan bainaveue, eta sinkestē baitaveue eean Jaincoaganic ilki naicela.
- 28 Ilki naiz Aitaganic, eta ethorri naiz mundura: hancara etziten dut mundua, eta banoa Aitaganat.
- 29 Diotsate bere discipuluec, Hunā, orain claropi minco aiz, eta comparationeric bati eytic erraiten.
- 30 Orain bocequiagu eean badaqui quicela gauce quicac, eta eytic mengoa nehorē interroga acan: hurecay diagu sinkestē eean Jainco aganic ilki aicela.
- 31 Iharetz ciecē Iesusec, Orā sinkestē dueue?
- 32 *Hunā, ethorten da ordua, eta eē ethorri da, barreyaturen baitzarete bathedera cein cūenctarāt, eta ni neuror vtziren bainaveue: baina eynay neuror: ~~et~~ bainaveue: baina eynay eean Aita enequin da.
- 33 Gauce hanc errā drauzquicet, nitan boque dueuecat: mūdūā afflictione vkanē dueue: baina aveue bihotz on, ni mūdūari garaithu netzayo.

Lohē 14. 13
 mat 7. 7.
 ca 21. 22.
 marc 11. 24
 luc 11. 9.
 ioc .1. 6.

Ro. 11. 8

Math. 26.
 31.
 marc 14.
 27.

1, 10 Christen othoitzá. 2 Vicitze eternala. 4 Christe Jaincoaren obra completa.
9 Christe Apostoluegatie othoitz eguiten. 13 Christen bozeraria. 14 Apostolue
munduay gaitzetsi. 25 Jaincoa munduac ez eazutu.

1 Gauza haue erran citza Jesusec, eta goiti citza beguiae cerurat, eta
erran cezan, Aita, thori due orna, glorifica eac eue Semea, eue
Semeac. ere hi glorifica eacant.

Math. 28. 8. 2 * Nola eman baitraueac bothere haragui guciaren gainean, hari eman
drauzquidan guciay, vicitze eternala eman diecencat.

3 Eta laur due vicitze eternala, hi ~~eror~~ eror eazut eate Jainco
eguzco, eta Jesus Christ hic igorri duana.

4 Nic glorificatu aut hurraren gainean acabatu diat eguitico
emen drautan obrai.

5 Eta orain glorifica neeac hic Aita, eror baitan, gloria harcaz cein
vkan baitut hirequin mundu laur equin cedin baino lhen.

6 Manifestatu dirauat hire uena hic niri mundutic eman drautan
guiconay: hireac citran, eta niri hec eman drauzquidac, eta hire hitza
beguiratu die.

Luka 16. 27 7 * Orain eazutu die, euen niri eman drauzquidan gauza guciac hireganic
diradela.

8 Euen niri emā drauzquidan hitzac haey eman dirauat: eta hec recibitu
citié, eta eazutu die eguzqui euen ni hireganic ilki naicela, eta
sinketsi die euen hic igorri nauela.

9 Nic hegatie othoitz eguiten diat: eztiat munduegatie othoitz eguiten,
baina hic niri eman drauzquidane gatie, euen hireac ditue.

10 Eta ene gauza guciac hire ditue, eta hireac ene, eta glorificatu
ican naue betan.

11 Eta guchiagoric eznaue munduan, baina haue munduan ditue, eta
ni hiregana ethorten naue. Aita saindua, beguiraitzac eue icenean,
niri eman drauzquidane, bat diradencat, gu becala.

12 Hequin munduan nincenan, nic beguiratzen nitran hec hire
icenean: niri eman drauzquidane, nic beguiratu citiat, eta
leteric batre eytue galdu ican, ~~perditionezco~~ semea baicen:

Psalm. 109. 8 * Scriptura compli edincat.

13 Eta orain hiregana ethorten naue, eta gauza haue erraiten
citiat munduan, dutencat ene alegancea completa berec baitan.

14 Nic eman dirauat haey hire hitza, eta munduac hec gaitzetsi
vkan citie, cereu ezpaitirade mundutic, nola ni-ere ezpaitiraj
mundutic.

15 Eztiat othoitz eguitē ken ditran hec mundutic, baina beguira
ditran gaichtotic.

16 ~~Ez~~ ^{Et} ~~ta~~ ^{ta} mundutic, nola ni-ere egyptainic mundutic.

17 Sanctificaitzue ~~be~~ ^{be} kee eure eguiag: hira hitza due eguiá.

18 Nola ni igorri bainaue mundura, nie-ere igorri citiat kee mundura.

19 Eta keegatic sanctificatu diat neure burua kee-ere sanctificaturae diradencat eguiag.

20 Eta eziait keegatic solament othoitz eguten, baina hayen hitzag ni baithan sinpetsiren dutenagatic-ere bay:

21 Guicac bat diradencat, nola hi Aita baitaig nitan, eta ni hitan, kee-ere guta bat diraden: sinpets decencat munduae ecen hic ni igorri nauala.

22 Hic niri eman drautan gloria, nie-ere eman diraucat hoy: bat diradencat ga-ere bat garen becala.

23 Ni nau ketan, eta hi nitan, perfecto diradencat bat berean, eta ecagut decan munduae ecen hic ni igorri nauala, eta maite dituala kee ni maite skan nauan becala.

Letá 12.26 24 ^x Aita, niri eman dranguidanac, nahi diat non bainaic ni, kee-ere diraden enequin: contempla decatencat ene gloria hic niri eman drautana, ec en maite skan naua mundua funda cedin bain o bekendanic.

25 Aita instoa, munduae hi eguan ecagutu, baina nie hi ecagutu aut, eta haue ecagutu de ecen hic ni igorri nauala.

26 Eta ecagut eraci diraucat hira icena, eta ecagut eraciren: hic niri on eritagi drautan onheriztea, ketan decat, eta ni ketan.

1 Christ baitzen, 2 Judasez traditza. Annasgana eta Caiphasgana eramaiten.
 15 Pierrise iarreigini, 17, 25 hercey & katzen. 19 Caiphas Christ interrogatzen
 28 guero Pilatgana dute eramaiten. 31, 37 Christe Juduen Regue
 dela confessatzen. 37 Cartera ethorri den Christ mundura. 40 Barabba
 largatu.

1 Gaurca haue erran cituenean, ilki cedin Jesus bere Discipuluequin
 Cedrogo torretaz berce aldera, non baitzen baitzabat, ceinstan
 sar baitzedin hura eta haren Discipuloe.

Matth. 26. 36.
 Marc. 14. 32.
 Luc. 22. 39.
 2 reg. 23. 24.

2 Eta baicaguan leku hura Judasec-ere, ceinec traditzen baitzen
 hura: seen arhitzetan Jesus bildu icen con hura bere Discipuluequin.

Matth. 26. 47.
 Marc. 14. 43.
 Luc. 22. 47

3 Judas bada lanturic soldadozco bandabat, eta Sacrificadore
 principaletaric eta Pharissectaric officiaroc, ethor cedin lara
 lanternequin eta torcholquin eta lannequin.

4 Iesusce bada caquizzualaric haren gainera ethorteco
 ceadenen gaurca guicac, atzinarcturic erran cicien, Noren
 bilha cabiltzate?

5 Thardets ciccote, Jesus Nazarenoren. Dioste Iesusce, Ni
 naiz. Eta herquin cezoen Judas-ere ceinec traditzen
 baitzen hura.

6 Bada erran ceuenean, Ni naiz, guibalerat citeen, eta eror
 citeen lurrera.

7 Orduan berroz interroga citzan, Noren bilha cabiltzate?
 Eta hec erran ceaten, Jesus Nazarenoren.

8 Thardets ceacan Iesusce, Erran draucuet seen ni naicela:
 bada baldin ene bilha bacabiltzate, utzitzacene haue ioaitera.

Lehe 17. 12 9 Erran ceen hitza compli cedencat, Niri hec eman draugquidantari:
 ezpat galdue bathe.

10 Eta Simon Pierrise nola baitzen ezpata, idogui ceacan
 hura, eta io ceacan Sacrificadore subiranoaren cerbitzaria,
 eta ebagui cicien esuineco beharria: eta cerbitzariaren icena
 An Malchus.

11 Erran cicien bada Iesusce Pierrise, Scarrae eue ezpata maguinan
 ala ezpat edanen hitac niri eman drauten copa?

12 Orduan bandac eta capitainac eta Juduen officieric
 akarrequin katzaman ceaten Iesus, eta esteca ceaten.

Luc. 3. 2. 13 Eta eramon ceaten lhenic Annasgana: (seen Caiphasen
 guindarroba con, cin baitzen orthe hartaco Sacrificadore subirano) eta hanc
 igor ceacan hura estecturic Caiphas Sacrificadore subiranoagana.

27 Orduan berriy vka cezan Pterrese, eta bertan ollerac io cezan.

Mat. 27.9.
marc 15.1.
Luc 23.1.
act. 10.28.
eta 11.3.

28* Guero eramau ceaten Jesus Caiphasganie Pretoriora: eta cen goico eta berac etzitecen sar Pretoriora, satsue eghteicat, baina Bazcoa ien leateneat.

29 Ilki cedin bada Pilate letara campora, eta erran cezan, Cer accusatione daccargueue guicon hunen contra?

30 Ihardets ceaten eta erran cieoten, Baldin hori gairgui-eguid efpalig, eppindranguan hiri luratu.

31 Dioste orduan Pilate, Har ceacue haur cuce, eta cuen Leguearen arangy condenna ceacue. Orduan erran cieoten Juduec, Egtue sori guretzat nekoren hitza.

Mat. 20.19.

32* Haur cen Jesusen hitza compli ledineat, cin erran baitzegan aditzera emaiten cuela cer berriy hil behar luen.

Mat. 27.11.
marc 15.2.
Luc 23.3.

33* Sar cedin berriy Pretoriora Pilate, eta hi cezan Jesus, eta erran cieon, Hi aiz Juduen Reguea?

34 Ihardets cieon Jesusce, Eurovren buratic hic hori erraita due, ala bercec erra trane nicay?

35 Ihardets cezan Jesusce, Ene resuma egtue mundu hunetarie: Baldin mundu hunetarie baniz ene resuma, ene gendee combati litezquee Juduey lura egnendineat: baina orain ene resuma egtue lemengo.

* 35 Ihardets cezan Pilate, Ala ni Iudu naiz? ene notionea ete Sanificadore principalec luratu araita: cer agin due?

36 Erran cieon orduan Pilate, Regue aiz bada hi? Ihardets cezan Jesusce, Hic dioc ceu Regue naicela ni. Ni hunetacotzat iayo ican naue, eta hunetacotzat ethorri ican naue mundura, testimoniage demodacat eguari. Eguatic den guicac, enuten die ene roya.

37 Diotsa Pilate, Cer da eguia? Ita haur erran cueneen, berriy ilki cedin Juduetara, eta adieste, Nic egtut erideiten haur baitan causarie batre.

Mat. 27.15.
marc 15.6.
Luc 23.17.

38* Eta costumabat baitueue bat lange dicacuedan Bazoz: rahi dueue bada lange dicacuedan Juduen Reguea?

Mat. 27.20.
act. 3.14.

39* Oihuz iar citecen bada berriy guicac, cioitela, Egt hori, baina Barabbas: eta cen Barabbas gairtaguin-bat.

1 Christ acotatu . 2 Elhorriy coroatu . 10 Pilaten puissancá Christen gainean.
 16 Christ eman iean crucifia cedincát . 19 Haron crutzeco scribua . 27 ^{Joanari} ²⁷ ^{Joanari}
 bere ama gommentatzen Christee, 30 Spiritua rendatzen . 34 Haron
 seihtsaculhatu . 38 Joseph Arimatheacoa . 39 Nicodemo . 40 Christ ohotze.

Math. 27. 26.
 marc 15. 15

- 1 Orduan bada har cezan Pilatee Iesus, eta acota cezan.
- 2 Eta gendarmesec plegaturie coroabat elhorriy ecar ceaten haron buru gainean, eta escarlatageo abillamendu batez, veyti ceaten.
- 3 Eta erraitē cūten, Vngui hel daquiala Tuduen Regueá. Eta cikor vkaldiz ceraunsaten.
- 4 Ilki cedin bada berriy Pilate campora, eta erran ciccōn, Huná, ekarten drancuet campora, ecaput decaueneat ecen ezudala hunetan loquenie batre erideiten.
- 5 Ilki cedin bada Iesus campora. Elhorriyeco coroa sacarguela, eta escarlatageo abillamendua. Eta dioste Pilatee, Huná guicora.
- 6 Baina ikussi cūtenē hura Sacificadore principalec eta officierec, oihu eguin ceaten, ciotela, Crucifia ecae, crucifia ecae. Dioste Pilatee, Har ecaue ceuroc, eta crucifia ecaue: ecen nie eztat erideiten haur baithan loquenie.
- 7 Hardets ciccōten Tuduec, que Leguea diagu, eta guere Leguearen aranez hil behar die, ecen Jaincoaren Seme bere burua eguin die.
- 8 Encun cuenean bada Pilatee hitz haur, beldurago cedin.
- 9 Eta zar cedin Pretoriaora berriy, eta erran ciccōn Iesusi, Nongo aiz hi? Eta Iesus ec repostarie etjiccōn eman.
- 10 Diotsa bada Pilatee, Niri ezatgait minco? Eztaque ecē bothere dudala hire crucificatzeco, eta bothere dudala hire largatzeco?
- 11 Hardets cezan Iesus ec, Eztaque bothereri batre ene contra, baldin eman ezpatizgic gainetic: kolacoz, ni hire linsatu narauonae, eskatu landiagooa die.
- 12 Handie zarat bacabilan Pilate hura largatu nahiz: baina Tuduae legazoraz ceuden, Baldin hori larga badecae, ezaiy Cesaren adisquide: ecen bere burua regue eguiten duen gucia contrastatzen ciazoc Cesari.

8m apertur
 at bottom
 page.

Lehi 11. 50 14 Ita Aiphascen *conseillu eman ceramora Tudey een probetche eola
quicombat hil b'din populuagatic

Matth. 26. 58.
marc 14. 54.
Luc 22. 54.

15* Ita ~~Ciphascen~~ carraiguten çayon Iesuei Simon Pierris, eta
berce discipulubat, eta discipulu hura cen Sacrificadore
subiranoaren çaguna, eta sar cedin Iesuequin batean
Sacrificadore subiranoaren salan.

16 Baina Pierris borthaldean çapotie çegen. Ilki cedin
bada berce discipulu Sacrificadore subiranoaren çaguna,
eta minca çequion nescato borthalcainari, eta sar eraci
cecan Pierris.

17 Ita erran ~~cecan~~ çicçon Pierrisi nescato borthalcainae.
Çyotho aiz hi-ere quicçon hunen discipuluetarie? Dio
hare, Çy naun.

18 Ita ceuden han cerbitzariac eta officierac ikatz
kamboora çguinic, een hotz ari cen, eta berotzen çiraden.
eta cen hequin Pierris-ere eta berotzen çegen.

19 Sacrificadore subiranoac bada interroga cecan Iesuo
berce discipuluez eta bere doctrinaz.

20 Ihardets çicçon Iesusec, Ni publicoqui mincetu çean
natzagoc munduari, nie bethiere iracatei vkan diat
synagogan eta templean, norra Iuduac alde quicçitari
biltzen baitirade, eta secretuan çznave mincetu çean.

21 Çergatic interrogatzun naue ni? interrogaitzue ni
cer mincetu natzayen enun dutenac: haná, hec çiaquie
cer erran dudan nie.

22 Ita gaur, hanc hare erran çituenen, present çiraden
officieretarie batee çihor colpebat eman çicçon Iesuei,
ciolla, Horrela ihardesten draueac Sacrificadore subiranoari.

23 Ihardets çicçon Iesusec, baldin gaizqui mincetu banaiç,
testifica çeeç gaizquiçaz: eta baldin vngai erran badut,
çergatic iuiten naue?

24 Orduan igor cecan hura Annasec esteçaturie Aiphas Sacrificadore
subiranoagana.

25* Ita çegen han Simon Pierris, eta berotzen cen: erran çicçoten
bada hari, Çyotho aiz hi-ere haren discipuluetarie? vke
cecan hare, eta erran cecan, Çy naiz.

26 Diotsa hari Sacrificadore subiranoaren cerbitzarietarie
çembeitec, Perisec beharria çbaqui çraucanare ahaide batee, Çy
ant nie hi ikussi beratzun harenquin?

Matth. 26. 57.
marc 14. 53.
Luc 22. 54.

Matth. 26. 69
marc 14. 66.
Luc 22. 55.

13 Pilate bada anuntie hitz hour, eraman cecan cãpora 23
Jesus, eta iar cedin alki indiciaban, Pabadura, eta Hebraicoz
Gabbatha deitzen den lekuan.

14 Eta en orduan Bagoco preparationea, eta sey orenen
ingurnia: orduan dioste Pilate Induey, Hunacuen Reguea.

15 Baina see oihu cequten, Ken, ken, crucifica ceçac. Dioste
Pilate, cuen Reguea crucificaturen dut: Thardets ceçaten
Sacrificadore principalic, Eztagu regularic Cesar baicen.

16 Orduan bada eman cecin crucifica ledincat. Eta har
ceçaten Jesus, eta eraman ceçaten.

Matth. 27.33.
Marc. 15.22.
Luc. 23.33.

17 ³ Eta hura bere crutzea cacarguela ethor cedin Bur-keur
placa deitze denera, eta Hebraicoz Golgotha.

18 Non crucifica batzeçaten hura, eta harequin ^{berceric} ~~berceric~~
biza, alde batetic eta beretic, eta Jesus artean.

19 Eta scriba cecan titulubat Pilate, eta eçar cecan
hare crutze gainea: eta en scribatua, IESVS NAZARENO
IVDVEN REGVEA.

20 Titulu hour bada Induetarie anhitze irauert ceçaten: eçar
cinitate aldean cen Jesus crucificatu cen lekua: eta
cen scribatua Hebraicoz, Greceuz, eta Latinez.

21 Ciotsaten bada Pilati Induen Sacrificadore principalic,
Eztecala scriba Induen Regue: baina bere errandulla, Induen
Reguea naiz.

22 Thardets cecan Pilate, Scribatu Judana, scribatu dut.

Matth. 27.35.
Marc. 15.24.
Luc. 23.33.

23 ³ Bada gendarmesic Jesus crucificatu entenean har citzaten
haren abillamenduac, (eta equin citzaten hour parte,
gendarmesetarie batbederari ceini bere partea) iaca-ere
har ceçaten: eta iaca cen iostura gabe gainetic gucia
ehoa

Matth. 27.35.
Marc. 15.24.
Luc. 23.33.

24 Erran ceçaten bada bere artean, Eztecagula hura erdira,
baina daguiga harçag, corthe ceinen icanen den: eta hour,
Scriptura compli ledincat, diela, *Ene abillamenduac partitu
vkan ditugte bere artean, eta ene abillamenduaren gainean
corthe egotzi vkan duté. Bada gendarmesic ganca hanc equin citzaten.

25 Eta eiden Jesusen crutzearen aldean, haren ama eta
haren amaren ahizpa, Maria Cleopasena eta Maria Magdalena.

26 Ikus etzanean bada Jesusen bere ama, eta maite cuen
discipulua han ceçola, diotsa bere amari, Emagtea, horra hira semea.

27 Juro ditsa discipuluar, Hura' hira ama. Eta orduan denie
recebi cecan hura discipuluae benegana.

Psal. 69. 22
mat. 27. 48

28 Juro nola baitzaguian Jesusce een berce gauea
Gueiae ia complita ciradela, *compli bedineat Scriptura,
erran cecan, Egari naiz.

29 Eta ucibat cen han vinagrez betheric ecarria. Eta lee
kethe cecaten spongiabat vinagrez, eta hissofoaren
ingurnan ecarrie, presenta cecoten ahora.

30 Eta hartu cuensan Jesusce vinagrea, erran cecan,
Gueia complita da: eta boma behaturic renda cecan spiritua.

31 Orduan Judue ezlandencat crutzean gorputzae Sabbathoan
ceren orduan baitzen preparacioneo eguna: (see Sabbath
lantaco egun landia cen) othoitz egioten Pilati hant
litcen hayen cangoae, eta ~~berce harequin crucificatu enaren~~
ken litcen.

32 Ehor citeen bada gendarmesae, eta hant citzaten behenaren
cangoae, eta berce harequin crucificatu enaren.

33 Baina Jesusgana ehor citeensan, ikussin ia hura hil cela,
etiztaten hant haren cangoae.

34 Baina gendamesetarie batee dardoz haren siketse iragan
cecan, eta bertan ilki cedin odol eta vr.

35 Eta ikussi duene testificatu vkan du, eta egiazcoa da haren
testimoniagea: hure badaqui een egiaie erraiten dituela,
cuel-ere sintots deacuecat.

Exo. 12. 46
nom. 9. 12

36 Een gauea hure egin ican dirade Scriptura compli bedineat
* Eta hantaren haren becurrie.

Zac. 12. 10

37 Eta berriz berce Scriptura batee erraiten du, *Ikussiren datē
nor culhatu daten.

Matth. 27. 57
marc 15. 42
luc 23. 50

38 *Gauea haseen ondoan othoitz egin ciecon Pilati Joseph Arimatheaco
(cein baitzen Jesusen discipulu, baina ichilizeo, Juduen bedurrez) ken
bea Jesuseren gorputza: eta permiti ciecon Pilate. Ehor cedin bada
eta ken cecan Jesusen gorputza.

Lehen 3. 2

39 *Eta ehor cedin Nicodemo-ere (ethorri ican cene Jesusgana
ganz behic) ekarte cuela myrtazeo eta alosegeco quasi ehun
liberataco mixtionebat.

40 Har cecaten orduan Jesusen gorputza, eta lot cecaten hura
nihilistikalaz aromatezo vssainequin, nola costuma baitute
Juduec othoiteo.

41 Eta hura crucificatu ican cen lku hartan cen baratzebat, eta
baitzagan monument beribat, ceintan oraino ezpaitzen nehor ecarri ican.

42 Han bada, Juduen preparacioneo egunaren causaz, ceren hurbil
baitzen monumenta, cean cecaten Jesus.

Liber

- 1 Maria Magdalena monumentera. 3 Perrisea eta Ioannes hura laster egiten. 11, 12 Bi Aingueru Mariae ikusten. 14 Iesus hura mincayen. 18 Hura denuntiatzen Christ resuscitatu dela. 22, 23 Christee Spiritu Saindua eta gakoae discipuluey ematen. 25, 26 Thomas incredul. 31 Euangelioa cergatic scribata.

Marc 16.1
Luc 24.1.

* 1ta Sabbathoen lehen eguneā Maria Magdalena ethorten da goicean oraino ihun celarie, monumentera: eta ikusten du herria monumentati aldaratua.

2 Orduan laster egiten du eta ethorten da Simō Perrisgana, eta berce discipulu Iesusce maite suenagana, eta dioste, Kenda datē Ianna monumentati, eta etzaguiqu non ecarri datē.

3 Ilki cedin bada Perris, eta berce discipulu hura, eta ethor citecen monumentera.

4 9ta lastera cisacen biac elkarrequin: baina berce discipulu hura aitzin cequin Perrisi, eta lehen ethor cedin monumentera.

5 9ta behectitonic ikus citzen oihalac aldaratuac: badarie ere etyedin sar.

6 Ethorten da orduan Simon Perris hari darreicola, eta sar cedin monumentera, eta ikus citzen oihalac lan ecarriac:

7 9ta haren buru gainean ican cen erobitxeta, ez oihalez ecarria, baina appert biribilgatua lku batetara.

8 Orduan bada ~~er~~ sar cedin berce discipulu monumentera lehenic ethorri ican cen hura ere, eta ikus cesan, eta sinhets cezan.

9 Scen oraino etzaguiten Scriptura, ceen behar cela hura hitarie resuscite cedin.

10 Itzul citecen bada discipuluac beretarat.

Matt. 28.1
Marc 16.5.

* 11 Baina hura cegoen monumenteren aldean campotie, nizarrez: bada nizarrez cegoela, behecti cedin monumentera:

12 9ta ikus citza bi Aingueru churiz vergituac, iarririe candela, bata burura eta bercea ointara, Iesusen gorpitza etzan ican cen lkuan.

13 9ta hec erran cieten, Smayta, cergatic nizarrez ago? Dioste, Ceren kenda baitute ene Ianna, eta etzaguit non ecarri datē.

14 9ta haur erran euenean itzul cedin quibelerat, eta ikus cezan Iesus han cegoela, eta etzaguien Iesus cela.

15 Diotea Iesusce, Smayta, cergatic nizarrez ago? noren bilha abila? Hare vstey ceen baratzeacina cela, diotea, Ianna baldin hic erran erraman bedue hura, uradac non ecarri duan: eta nie kendaren dat.

16 Diotza Jesusse, Maria: Ityuliric hare diotza, Rabboni, erran nahi baita, Magistrua.

17 Diotza Jesusse, Eznecanala lungui: ezen oraino eyn auzigan neure Aitagana: ^{baina} eta ^{habila ene anagotara,} eta erran icen, ^{Igaiten naiz} neure Aitagana, eta neure Jaincoagana, eta enen Jaincoagana.

18 Ehor cedin Maria Magdalena contatzen ceranela discipuluey ezen ikussi cuela Jauna, eta hare gauca lee erran cerantzala.

Matth. 16. 14. 19
Luc 24. 36.
1. cor. 15. 5.

* 19 Eta arrastu cenean Sabbathoen asteco lehen egun hartā, eta borthae ertsiac cudela, non bilduae baitziraden discipuluae Inuen baldurrez, ehor cedin Jesus eta queldi cedin hayen artean, eta hosta Baquea dela mequin.

20 Eta haur erran cuenean, eracuts cietzen esenae eta bere seiketsa eta aleguera citeen discipuluae ikussiric Jauna.

Matth. 28. 18.
marc 16. 19.

21 Eta erran icien berriz, Baquea dela mequin: * ni Aitac igorri nauen becala, nic ere igorten caituztat cuee.

22 Eta haur erran cuenean, hats eman icien eta erran, Recebi esame Spiritua saindua.

Mat. 18. 18

23* Noren-ere bekatuac barkaturac baititucue, barkatzen gaizte hay: eta norenac-ere eduguiren baititucue, eduguia dirak.

24 Eta Thomas, hamabietarie bat, Didymus deitze dena, etzen Requin Jesus ehorri cenean.

25 Erran cicoten bada hari bere discipuluec, Ikussi diaz Jauna. Eta hare erran icien, Baldin ikus eypadecat haren esuetan itzen seignalea, eta ecar eypadecat neure erhia itzen ^{lekuar,} ~~seignalea~~, eta ecar eypadecat neure esua hare seyketscan, ez tut sinketsiren.

26 Eta cortzi egunen biruan berriz ciraden haren discipuluae barnan, eta Thomas Requin: ehor cedin Jesus borthae ertsiac cudela, eta queldi cedin hayen artean, eta erran cecan, Baquea dela mequin.

27 Guero diotza Thomasi, Ecarrac eure erhia Lembr, eta ikus itzac ene esuae: eta beda ecar eure esua, eta ecarrac ene seiketscan: eta ezacela sinkeste-gaba, baina sinkeste-dun.

28 Eta ihardetscan Thomasec: eta errā icien, Ene Jauna eta ene Jaincoac.

29 Diotze Jesusse, Ceron ikussi bainacue, Thomas sinkesten due: dohata dituc ikussi ez, eta sinketsi dotenac.

Cor. 21. 25

30* Bada anhitz berec signoric-ere equin cecan Jesusse bere discipuluen aitzinean, cein eypaiteracde scribatuae liburac hinetan.

31 Baina gauca gauca hanc scribatu ican dirade, sinkets decacuenaat ezen Jesus dela Christ Jaincoaren semea, eta sinkesten duela vicitza decacuenaat haren icenean.

- 1 Christ agostiza discipuluey, arrain 8, zamaiten ari ciradela. 6 Arrain
 hetzamanac. 18 Pierrisen berioa Christee aitziestie orraiten, 2000
 Joannesenez Pierris informatzen. 24, Scribatu esten gaucare
 ankitz equin Jesusec.
- 1 Gvero manifesta cequin berriy Jesus discipuluey Tiberiace
 itas aldean, manifesta cediu bada humela:
- 2 Ciraden elkerrequin Simon Pierris, eta ^{Thomas} Didymus deitzen dena,
 eta Nathanael, cein baitzen Cana Galileaco, eta Zebekoren
semeac, eta haren discipuluetaric bererrie biga.
- 3 Dioste Simon Pierrisee, Banoa arraincara. Diotsate,
 Baginoacac gu-ere hirequin. Parti citecen, eta igan
 citecen vncira bertan: eta gase hartan etzcaten Jaus kar.
- 4 Baina goica ethorri cenen, eriden cediu Jesus vz bagterrean:
 bedarie-ere etzcaten eazut discipuluee Jesus cela.
- 5 Dioste bada Jesusec, Haorriac, iaguiric batre baduee?
 Ihardets cecsten, Ez.
- 6 Eta hanc dioste, Egotzacue saree vnciaro cocuineco aldera,
 eta eridentē duue. Egotz ceaten bada, eta guehiagoric ecin
 hura tera cecequeten arrainen ankitz.
- 7 Diotsa bada Jesusec maite cū discipulu hanc Pierrisi,
 Ianna due. Simon Pierris bada, enuea cuencan ecen Ianna
 cela, bere uppaz ingura cediu (ceren billazgorria baitzen)
 eta egotz cean bere burua itsassora.
- 8 Eta beree discipuluae vncian ethor citecen, (ecen etziraden
 lurrerie vrun, baina ber-chun bessoren inguruia) tiratzen
 cutela saree arrainez bethea.
- 9 Eta lurrera iantsi ciradenean ikus eizten citzaten
 ikatzac ecarriac, eta arraina guinean ecarria eta oquia.
- 10 Dioste Jesusec, Ekarcue orain hartu ditueuen arrainetarie.
- 11 Igan cediu Simon Pierris, eta tera cean saree lurrera,
 chun eta berroquey eta hamairur arrain handiz bethea: eta
 hambat bacen-ere, etzedin, ^{eten} saree.

Catayte haur, al caitzete
vatre you va turatzen inter tzeri,
ecē Jauna celo.

eciz. 23

13 Ethorten da bada Jesus eta intzē du aguia eta emaiten
draue, eta arrainstie kolaber.

14 ~~Haur~~ Haur cen ia heren aldia Jesus bere discipuluey
manifestatu ian cayena hiletarie resuscitatuz queroztie.

15 Bada barazcaldu ciradenean, diotsa Simon Perrisi Jesusen,
Simon Ionarē semeá, haue baino lobe dariztac? Diotsa,
Bay Jauna: hic badaquie eeen on daricadala. Diotsa, Baycaitzae
ene bildotsae.

16 Diotsa are berriy, Simon ~~Ion~~ Ionaren semeá, on dariztac niri?
Diotsa, Bay Jauna, hic badaquie ecē on daricadala. Diotsa,
Baycaitzae ene ardiac.

17 Erraiten drauca herenean, Simon Ionaren semeá, on dariztac
niri? Triste cedin Perris coren errā baitzicōn herenean, On
dariztac niri? Eta erran cicōn, Jauna, hic gauea guciac badaquiquie,
hic badaquie eeen on daricadala. Diotsa Jesusen, Baycaitzae
ene ardiac.

2. Per. 1. 14.

18* Eguiaz eguiaz erraiten drauat, gasteago incenean, quor
incōn, eta bakindoā norat nahi baikincōn: baina, cabar
adinean, ledaturen ditue eura euuac, eta bercec guerricaturen
au, eta eramanen au nahi eztuguan lekura.

19 Eta haur errā ecā, aditzera emaiten cuela cer herioy glorificatur
cuen Jaincoa. Eta haur erran cuenean, Diotsa, Arreit niri.

Lohē 13. 23

20 Itzuliric Perrisee ikus cean Jesusen maite cuen discipulu hura,
iarreiquiten cela, cein sustengatu-ere baitzēn affarian harē
estomac gainera, eta erran baitzēan, Jauna, do nor da hi traditzēn anona?

21 Haur bada ikussi cuenean Perrisee, diotsa Jesusi, Jauna, eta haur cer?
22 Diotsa Jesusen, Baldin hori nahi badut dagoen nathorreno, cer mengoa
dae hic? hi arreit niri.

23 Eta ilki cedin hitz haur anayōn artean eeen discipulu hura etzela
hilen: baina etzerauean erran Jesusen, cytre hilen: baina, Baldin hori nahi
badut dagoen nathorreno, cer mengoa dae hic?

24 Haur da discipulu hura ceinec testificitzen baitu gauea laucay, eta
gauea haue hanc scribatu ditu: eta badaquigu eeen eguiazgo dela haren testimoniagea.

Lohē 20. 30

25* Baina bada anhitz berce gauearic-ere Jesusen eguini, cein baldin
scribatuac balirade punetuz punetu, munduac-ere cytrū ~~ite~~ edugui
litzaqueela scriba litezquen liburuac.